

PRZEGLĄD BIBLIOTECZNY

LIBRARY REVIEW

Rocznik 81

2013

zeszyt 4

TREŚĆ

Od Wydawcy (*Elżbieta Stefańczyk*)

Od Redakcji (*Elżbieta Barbara Zybert*)

A r t y k u ł y

EWA GŁOWACKA: Społeczne korzyści z funkcjonowania bibliotek. Obszary, metody analizy i oceny

BAIBA SPORĀNE: Digital cultural heritage and memory institutions within the structure of national identity: philosophical discourse

ŁUKASZ OPALIŃSKI: „Annual aging factor” jako narzędzie analiz starzenia się piśmiennictwa

Z w a r s z t a t ó w b a d a w c z y c h

MAGDALENA PRZYBYSZ-STAWSKA: Biblioteka Wyższego Seminarium Duchownego w Łodzi. Wybrane zagadnienia

S p r a w o z d a n i a

„Bibliotekarz uwolniony – deregulacja czy degradacja?” – IV Ogólnopolska Konferencja Naukowa (Białystok, 12-14 czerwca 2013 r.) (Halina Brzezińska-Stec, Hanna Kościuch)

Zasady redagowania i wydawania czasopism naukowych. Seminarium dla wydawców i redaktorów czasopism (biuletynów) naukowych. (Warszawa, 16 lipca 2013 r.) (*Bogumiła Warzachowska*)

„Przyszłe biblioteki: nieograniczone możliwości” – Światowy Kongres Bibliotek i Informacji oraz 79. Konferencja Generalna IFLA (Singapur, 17-23 sierpnia 2013 r.) (*Elżbieta Barbara Zybert*)

„Czas przemian – czas wyzwań. Rola bibliotek i ośrodków informacji w procesie kształtowania kompetencji współczesnego człowieka”. Ogólnopolska Konferencja Naukowa (Warszawa, 10-11 października 2013 r.) (*Justyna Jasiewicz, Małgorzata Kisilowska*)

Recenzje i przeglądy piśmiennictwa

Hanna Batorowska: *Od alfabetyzacji informacyjnej do kultury informacyjnej. Rozważania o dojrzałości informacyjnej*. Warszawa 2013 (Jacek Wojciechowski)

Janina Kosman: *Z dziejów bibliotek w pruskiej prowincji Pomorze w XIX i początkach XX wieku*. Szczecin 2013 (Zdzisław Gębołyś)

Biblioteki. Tożsamość. Kultura. Praca zbiorowa. Pod red. Iwony H. Pugacewicz, Elżbiety Barbary Zybert. Warszawa 2013 (Adrian Uljasz)

Emilia Ohar: *Dytāča knyga w ukraïns'komu sociumi (dosvid perehidnoï doby)*. Monografija. L'viv 2012 (Bogumiła Staniów)

Przegląd piśmiennictwa krajowego (Barbara Koryś)

Z lektur zagranicznych (Jacek Wojciechowski)

Z życia SBP

Wskazówki dla autorów

ABSTRAKTY

EWA GŁOWACKA

Instytut Informacji Naukowej i Bibliotekoznawstwa

Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu

e-mail: egt@umk.pl

SPOŁECZNE KORZYŚCI Z FUNKCJONOWANIA BIBLIOTEK. OBSZARY, METODY ANALIZY I OCENY

SŁOWA KLUCZOWE: Biblioteki. Wpływ społeczny. Metody badań.

ABSTRAKT: **Cel** – W artykule przedstawiono różnorodne i jednocześnie ważne role bibliotek we współczesnym społeczeństwie. Instytucje te niewątpliwie przyczyniają się do rozwoju kapitału intelektualnego i społecznego, a także korzyści materialnych swojego otoczenia. Celem artykułu jest charakterystyka głównych nurtów badań w zakresie oddziaływania usług biblioteczno-informacyjnych na społeczność. Przedstawiono również stosowane obecnie metody i narzędzia jego oceny. **Metody**

badan - Dla potrzeb realizacji wyznaczonego celu zastosowano metodę analizy i krytyki literatury przedmiotu, jak również opisu metodologii i rezultatów badań społecznego wpływu bibliotek na otoczenie oraz analizę światowych inicjatyw badawczych związanych z kształtowaniem metod i narzędzi stosowanych w ocenie wpływu bibliotek na otoczenie społeczne. **Wyniki i wnioski** – Badania społecznych korzyści z funkcjonowania bibliotek w ostatnich latach rozwijają się dość prężnie na świecie. Rozwija się także metodologia omawianego przedmiotu badań. Warto prowadzić dalsze prace związane z rozwojem metod oceny wpływu bibliotek na otoczenie społeczne oraz tworzyć wskaźniki służące porównaniu ich działań w omawianym zakresie.

BAIBA SPORĀNE

The Institute of Advanced Social and Political Research

The Faculty of Social Sciences, University of Latvia

e-mail: baiba.sporane@lu.lv

CYFROWE DZIEDZICTWO KULTUROWE I INSTYTUCJE PAMIĘCI W STRUKTURZE TOŻSAMOŚCI NARODOWEJ: DYSKURS FILOZOFICZNY

SŁOWA KLUCZOWE: Tożsamość narodowa. Postmodernizm. Dziedzictwo kulturowe. Pamięć zbiorowa. Cyfryzacja. Instytucje pamięci. Biblioteka.

ABSTRAKT: **Teza/Cel artykułu** - Celem artykułu jest przedstawienie przyczyn interakcji i relacji łączących tożsamość narodową, pamięć zbiorową, dziedzictwo kulturowe, cyfryzację oraz biblioteki rozumiane jako instytucje pamięci, a także potwierdzenie instytucji pamięci i cyfrowej pamięci zbiorowej jako istotnego źródła tożsamości narodowej. **Metody badań** - W opinii autora zasoby cyfrowe zarządzane przez instytucje pamięci, w szczególności biblioteki, stanowią podstawy tożsamości narodowej. Autor przedstawia postmodernizm jako teoretyczny fundament systemu pojęć "tożsamość narodowa - pamięć zbiorowa - dziedzictwo kulturowe - instytucje pamięci - zasoby cyfrowe - użytkownicy" i omawia strukturę tego systemu oraz jego poszczególne pojęcia. W pracy nad artykułem posłużono się jakościową metodą

badawczą z wykorzystaniem analizy dyskursu i teoretycznej analizy źródeł takich jak: J. Baudrillard, I. Hassan, D. Harvey, R. J. Lifton, J. F. Liotard, P. Waugh, A. J. Toynbee, G. E. Veith et al., konwencji i postanowień Komisji Europejskiej, Komitetu Europejskiego i Parlamentu Europejskiego oraz regulacji prawnych dotyczących kultury i dziedzictwa kulturowego wdrożonych przez rząd Łotwy. **Wyniki i wnioski** – Tożsamość narodowa jest postrzegana jako zbiór znaczeń, których głównymi przejawami są dziedzictwo kulturowe i narodowe stanowiące podstawę osobistego systemu wartości i doświadczeń. Pojęcie tożsamości narodowej jest kształtowane przez ogół wyobrażeń o powiązaniu z danym obiektem. Wyobrażenia powstają w procesie interakcji osobowości z pamięcią zbiorową opartą na zasobach cyfrowych. Pamięć zbiorowa, tj. zasoby biblioteczne, muzealne i archiwalne, szczególnie w postaci cyfrowej, stanowi główny element w konstruowaniu tożsamości narodowej. Proces konstruowania realizują instytucje pamięci poprzez gromadzenie, zapisywanie, porządkowanie i udostępnianie zasobów w toku cyfryzacji. Digitalizacja powinna stać się głównym narzędziem do utrzymania, integracji, komunikacji i tożsamości w procesie globalizacji. Autor przedstawia teoretyczny model bazujący na dyskursie idei postmodernistycznych, teoretycznych wniosków wyciągniętych przez znanych badaczy i filozofów, oficjalnych konwencji, zaleceń i deklaracji, aby uzasadnić znaczenie zasobów instytucji pamięci jako fundamentu tożsamości narodowej. Owa teoretyczna analiza „tożsamości narodowej – pamięci zbiorowej – dziedzictwa kulturowego – instytucji pamięci – zasobów cyfrowych – użytkowników” jest pierwszą na Łotwie próbą zaznaczenia istotnej roli instytucji pamięci, szczególnie bibliotek, w systemie dziedzictwa kulturowego, cyfryzacji, nowego środowiska oraz tożsamości narodowej. Filozoficzny dyskurs postmodernizmu akceptuje koncepcję wiodącej roli instytucji pamięci w strukturze dziedzictwa narodowego/cyfrowego oraz tożsamości narodowej.

ŁUKASZ OPALIŃSKI

Biblioteka Główna Politechniki Rzeszowskiej

e-mail: lopa@prz.edu.pl

„ANNUAL AGING FACTOR” JAKO NARZĘDZIE ANALIZ STARZENIA SIĘ PIŚMIENICTWA

SŁOWA KLUCZOWE: Bibliometria. Czasopisma naukowe. Starzenie się piśmiennictwa. Wskaźnik *annual aging*. Wskaźnik *half-life*.

ABSTRAKT: **Teza/Cel artykułu** – Celem artykułu jest ocena przydatności i charakterystyk bibliometrycznych wyników uzyskiwanych w oparciu o *annual aging factor* Bertrama Brookesa w niektórych obszarach bibliotekoznawstwa i naukoznawstwa, jak również porównanie niektórych aspektów stosowania wskaźników *annual aging* oraz *half-life*. **Metoda badań** – Artykuł opracowano na podstawie analizy piśmiennictwa, a kluczowe problemy związane z *annual aging factor* zostały zilustrowane na podstawie przykładowych danych, które przygotowano w oparciu o oryginalne metody organizacji danych doświadczalnych przedstawione w piśmiennictwie. **Wyniki i wnioski** – Wykorzystanie *annual aging factor* oraz związanej z nim koncepcji użyteczności prac naukowych możliwe jest tylko w przypadku wykładniczego spadku cytowań artykułów z kolejnych, coraz odleglejszych od daty badania lat. Wskaźnik wykazuje także przydatność w naukoznawczym badaniu czasopism oraz dyscyplin naukowych, w aspekcie szybkości starzenia się publikacji.

MAGDALENA PRZYBYSZ-STAWSKA

Uniwersytet Łódzki

Katedra Bibliotekoznawstwa I Informacji Naukowej

e-mail: maj-74@uni.lodz.pl

**BIBLIOTEKA WYŻSZEGO SEMINARIUM DUCHOWNEGO
W ŁODZI: WYBRANE ZAGADNIENIA**

SŁOWA KLUCZOWE: Biblioteki specjalne. Biblioteki kościelne. Seminarium duchowne. Łódź. Wincenty Tymieniecki.

ABSTRAKT: **Teza/cel artykułu** - W artykule opisano funkcjonowanie Biblioteki Wyższego Seminarium Duchownego w Łodzi. Jej znaczenie zwiększa fakt, iż jest ona jedyną teologiczną katolicką biblioteką naukową, działająca w archidiecezji łódzkiej. Przedstawiono strukturę organizacyjną, warsztat informacyjny i księgozbiór wybranej placówki, oraz sposoby korzystania z gromadzonych przez nią zbiorów. W założeniu, zebrane dane służyć miały prezentacji tej, posiadającej długą historię, biblioteki, stanowiąc jeden z punktów odniesienia dla dalszych badań w obrębie bibliotek kościelnych w Polsce. **Metody badań** - Tekst opiera się w znaczącej części na analizie materiałów źródłowych (strona internetowa seminarium duchownego w Łodzi, literatura dotycząca bibliotek kościelnych w Polsce, opracowanie poświęcone Wyższemu Seminarium Duchownemu w Łodzi, sprawozdania z działalności opisywanej biblioteki), a także, częściowo, na podstawie danych, uzyskanych w trakcie wywiadu, przeprowadzonego z pracownikami biblioteki. **Wyniki** - Zebrany materiał pozwolił na przedstawienie wybranej placówki, jej warunków lokalowych, działalności i struktury gromadzonego księgozbioru oraz sposobów jego udostępniania. **Wnioski** - Przedstawiona biblioteka charakteryzuje się dobrą kondycją, szczególnie pod względem posiadanego księgozbioru oraz warunków lokalowych.